portret

“Leren moet niet het overpompen van inhoud zijn”

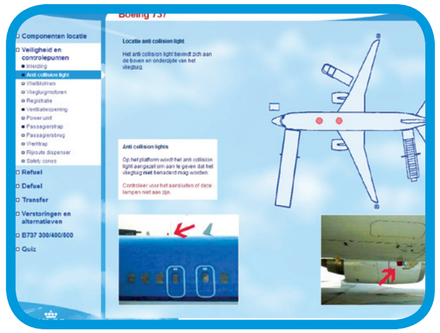

‘Passie’ en ‘missie’: twee woorden die tegenwoordig te pas en te onpas worden gebruikt. Marcel de Leeuwe [40] gebruikt ze ook, maar in een gesprek met hem wordt juist duidelijk wat er oorspronkelijk mee werd bedoeld. Marcels passie: e-Learning, zijn missie: ict op een creatieve manier inzetten in het onderwijs.

Volgens je cv heb je de PABO gedaan, maar nooit voor de klas gestaan. Wilde je dat niet?
“Ik heb tijdens mijn stage wel voor de klas gestaan hoor! Ik vond dat fantastisch, maar had er wel een dubbel gevoel bij. Je kunt immers echt een band opbouwen met leerlingen, maar als je niet oppast blijf je wel in een hele kleine kring aan het werk. Ik wilde meer keuzes hebben voor de toekomst en daarom ben ik na de PABO onderwijskunde gaan studeren aan de universiteit in Nijmegen. Ik vind lesgeven nog steeds heel leuk en doe het nog steeds, alleen niet voor basisschoolleerlingen maar voor jongeren en volwassenen. Ik wil zo lang mogelijk voor de klas staan!”

Hoe ben je met e-Learning in aanraking gekomen?
“Tijdens mijn PABO-stage maakte ik kennis met het Comeniusproject. Hierbij werden rond 1990 op grote schaal computers in het basisonderwijs geïntroduceerd. Vanaf dat moment ben ik me bezig gaan houden met de vraag hoe ict een leerproces kan verrijken en bevorderen. Op de universiteit leerde ik hoe ik krachtige e-Learning kon ontwerpen en ontwikkelen en vanaf toen ben ik eigenlijk steeds met e-Learning bezig geweest.”

Wat doe je precies op het gebied van e-Learning?
“Laat ik voorop stellen dat e-Learning geen vastomlijnd begrip is. Voor mij kan het delen van kennis via Twitter soms ook als e-Learning worden gezien. Zelf werk ik drie dagen per week bij Stoas aan het ontwerpen en realiseren van innovatieve e-Learning-oplossingen voor bedrijven en de overheid. Daarnaast geef ik via mijn eigen bedrijf Leerbeleving adviezen en trainingen aan scholen. Verder ben ik redacteur van www.e-learning.nl, verzorg ik online didactische trainingen voor SeniorWeb en schrijf ik artikelen over onderwerpen als gamebased learning. Tot slot ben ik sinds enige tijd ook nog Apple Distinguished Educator.”

> “Het leren is en blijft de kern”

Kun je wat concrete voorbeelden geven van wat je hebt gedaan?
“Voor KLM heb ik leermateriaal ontwikkeld waarmee werknemers leren hoe ze vliegtuigen moeten tanken. Een ander voorbeeld is de post-HBO-opleiding e-Learning die Hogeschool Fontys aanbiedt. In een klein jaar leer je daar wat e-Learning inhoudt en hoe je het effectief kunt gebruiken. Ik heb geholpen die opleiding qua inhoud en leeromgeving in te richten, geef les en begeleid de cursisten. Ik schrijf nu minder cursussen zelf en ben steeds vaker bezig met het begeleiden van ontwikkelteams op scholen en in bedrijven, om ze te leren hoe ze digitaal leren kunnen ontwerpen en ontwikkelen. Met hardware ben ik maar zijdelings bezig: de techniek moet in dienst staan van het leren.”

Dat Apple Distinguished Educator doet anders vermoeden dat je wel met techniek bezig bent.
“Bij e-Learning is het belangrijk dat lerenden dingen zélf doen en maken. Op scholen die hun leerlingen zelf actief digitaal materiaal laten maken, wordt Apple steeds populairder. Met een Apple is de techniek juist niet belangrijk, het werkt eenvoudig en leerlingen en docenten kunnen snel multimediale content maken en delen met anderen. Vanwege de eenvoud van bediening en de krachtige resultaten ben ik zelf ook Apple-fan. Toen Apple me vroeg of ik Apple Distinguished Educator wilde worden, hoefde ik hier ook niet lang over na te denken.”

Waarin verschilt jouw aanpak van die van andere ontwikkelaars van lesmateriaal?
“Mijn grootste kracht is dat ik uitga van het leren. Ik ben van mening dat leren niet het overpompen van inhoud moet zijn. Mijn missie is dat leren iets met je moet doen, dat het je uit moet dagen. Je moet mensen raken met wat je maakt, anders blijft het niet hangen. Je ziet nog steeds vaak digitaal materiaal waarvan het enige verschil met een papieren cursus is, dat het op het beeldscherm wordt getoond, waarbij je net als bij een papieren cursus gewoon bladzijdes omslaat. Dat boeit mensen niet. Ik weet inmiddels heel goed hoe ik wél een aansprekende en krachtige leerervaring kan aanbieden en dat doe ik vanuit een enorme gedrevenheid. Mijn kracht is dus dat ik een leerbeleving kan ontwerpen die blijft hangen. Je klanten merken dat, dat voel ik.”

Jij vindt e-Learning dus ook vast effectiever dan gangbaar onderwijs?
“Nee hoor, dat vind ik niet per definitie. Ik vind dat je een krachtige leerervaring moet aanbieden. Daarbij is het in mijn ogen vanzelfsprekend dat ict wordt ingezet, maar niet dat het gangbare onderwijs erdoor wordt vervangen. Het valt me trouwens wel op dat op sommige PABO’s nauwelijks aandacht aan ict wordt besteed. Ik zie regelmatig PABO-stagiaires die nog nooit een digibord hebben gezien. En dat terwijl die digiborden inmiddels bijna overal worden gebruikt. Ik begrijp niet dat sommige PABO’s zo’n ontwikkeling blijkbaar gewoon negeren.”

Heeft de populariteit van digiborden nog veel invloed op jouw werk?
“Via een omweg wel ja. In het verleden waren sommige leraren nogal huiverig voor het gebruik van ict in het onderwijs. De komst van de digiborden lijkt die angst voor ict in één klap te hebben weggevaagd. Digiborden zijn daardoor een soort breekijzer geworden voor de toepassing van ict in het onderwijs. Doordat meer docenten nu de meerwaarde van ict zien, heeft dat een vervolgeffect op mijn werk. Veel docenten gebruiken een digibord namelijk op vrijwel dezelfde manier waarop ze een gewoon schoolbord gebruikten. Ik probeer ze de didactische meerwaarde van digiborden duidelijk te maken en mee te denken bij het maken van zinvolle nieuwe toepassingen.”

Wat vind jij zinvolle toepassingen?
“Een aardig voorbeeld is de mogelijkheid om een microscoop aan te sluiten op een digibord. De hele klas kan dan meekijken wat er allemaal onder de microscoop te zien is. Een ander voorbeeld is het gebruik van stemkastjes bij bepaalde programma’s. Daar kun je dan echt meerwaarde geven aan het begrip ‘interactief’. Je kunt zó veel doen met software! Zo zijn er prima rekenprogramma’s die zelf ontdekken met welk type sommen een leerling moeite heeft. Dat programma kan zo’n leerling dan zelf extra sommen van een bepaald type aanbieden, of kan een leerling duidelijk maken welke denkfout hij regelmatig maakt. Dat is een geweldige mogelijkheid van e-Learning, om het per leerling zo persoonlijk en gedifferentieerd te kunnen gebruiken.”

Je maakt die programma’s vast niet alleen.
“Nee, een programma maak je met een hele club. Mijn werk zit vooral aan de voorkant. Voor zo’n rekenprogramma ga je eerst met rekenspecialisten praten: wanneer beheerst iemand een bepaalde sommenreeks? Wanneer moet iemand op een terugkerende denkfout worden gewezen? Als dat allemaal duidelijk is, kunnen anderen, zoals een rekenspecialist, een programmeur en een ontwerper aan de slag om het programma daadwerkelijk te gaan maken. Tussentijds wordt een programma dan ook nog steeds gecontroleerd door de opdrachtgever, om te kijken of het aan zijn wensen voldoet en natuurlijk het allerbelangrijkste: of het ook echt werkt bij de leerlingen. Want het leren is en blijft de kern.”

Wat zijn je plannen voor de toekomst?
“Ik wil een verschil maken en er op verschillende plekken en manieren voor zorgen dat de visie op en het gebruik van ict in leren een stap verder komt. Er is teveel slechte e-Learning op de markt en teveel arrogantie en gemakzucht van e-Learning-makers en uitgeverijen. Ik hoop dat ik mee kan helpen om de manier van denken te veranderen. Er is nu te weinig kwaliteit en er zijn te veel vlakke leerervaringen. Concreet wil ik dat doen door veel presentaties te geven op congressen, veel workshops en trainingen aan onderwijsontwerpers te geven en innovatieve leerconcepten te blijven ontwerpen. Ik wil mensen zoveel mogelijk prikkelen, confronteren, raken en inspireren.”

www.leerbeleving.nl